

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie o godzinie 5. po południu z wyjątkiem świąt i niedziel.
Numer pojedynczy kosztuje w miejscu 5 ct., pocztą 7 ct.
Biuro Redakcyi i Administracyi Ul Czarneckiego 18.

Przenumerata z przesyłką pocztową wynosi rocznie 16 zł., kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 85 ct. W miejscu rocznie 12 zł., kwartalnie 3 zł., miesięcznie 1 zł.
Przewodnik naukowy i literacki, dodatek miesięczny do *Gazety Lwowskiej*, otrzymują cało- i półroczni abonenci bezpłatnie, ćwierćroczni zaś i miesięczni za dopłatą, pierwszy 75 ct., druzdy 30 ct. — Przewodnik przenumerowany osobno kosztuje 4 zł.

Jednorazowe inserty obliczają się po 7 ct; kilkorazowe po 6 ct. od miejsca jednego wiersza.
Listy należy frankować. Reklamacye otwarte wolne są od opłaty pocztowej.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Obwieszczenie.

Na dniu 24. czerwca 1874 przed południem po mszy św. odbyło się w kaplicy św. Zofii we Lwowie losowanie z fundacyi posagowych a mianowicie:

a) śp. Jana Antoniego Łukiewicza w kwocie 6203 zł. 72 ct.

b) śp. Wincentego Łodzi Ponińskiego w kwotach 600 zł. i 300 zł. i

c) śp. Elżbiety Czarkowskiej w kwocie 44 zł. 62 ct w papierach i 42 zł. w monecie brzęczącej.

Los z fundacyi wymienionej pod a) wygrała Maryanna Gruszczyńska z zakładu św. Kazimierza, urodzona w Przemyślanach dnia 5. listopada 1863 z rodziców ślubnych Adama i Bertę Gruszczyńskich 39. z porządku pomiędzy 49 losującymi.

Losy z fundacyi wymienionych pod b) wygrały: Adela Antoniewiczówna na 600 zł., zaś Józefa Lettau na 300 zł. w. a., pierwsza urodzona dnia 8. grudnia 1863 we Lwowie z rodziców ślubnych Emiliana i Rozalii Antoniewiczów, 394ta z pomiędzy 471 losujących, ostatnia zaś ze zakładu miejskiego sierót, urodzona we Lwowie dnia 15. grudnia 1864 z rodziców ślubnych Kaspra i Małgorzaty Lettau 416 z porządku między 471 losującymi.

Los z fundacyi pod c) wymienionej wygrała Tekla Sempowiczówna ze zakładu św. Kazimierza urodzona dnia 23. września 1861 we Lwowie z rodziców ślubnych Jana i Rozalii Sempowiczów 6ta z porządku losujących pomiędzy 48ma.

Co się do powszechnej podaje wiadomości.

Z c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 28. Czerwca 1874.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Lwów, dnia 13. lipca.

Pewne dzienniki wiedeńskie wstawiają w siebie i w drugich, że odnieśli tryumf, gdyż zmiana dokonana w ministerstwie wojny nie była jedynie zmianą osób, lecz wywołała także donioślejsze reformy w zarządzie siły zbrojnej. Reformy te nie są jeszcze szczegółowo znane, ale

choćby nawet były najdalej idącymi, to jeszcze i w takim razie nie ma mowy o żadnym tryumfie. Najpierw bowiem nikt nie zaprzeczał, że jak każda zmiana osób w ministerstwie, tak i powołanie barona Kollera do teki wojny, wywoła pewne przekształcenie przyrzędu administracyjnego a powtórte owe dzienniki powinny przeciw pamiętać, jakie zmiany zapowiadały zaraz w pierwszej chwili po dymisji barona Kuhna. Kresliły one obraz formalnej reakcji, przedstawiały tę dymisję jako początek stanowczego zwrotu w całej polityce wewnętrznej. Powołanie nowego ministra wojny, miało być pierwszą dla Czechów koncesją, po której oczekiwano wielu innych, może nawet wznowienia całej sprawy z artykułami zasadniczymi. Czy wróżba taka jest dzisiaj choć trochę więcej uzasadniona niż w chwili, w której wypowiedziana została? Przeciwnie, pod wrażeniem nagłej dymisji barona Kuhna, takie zmyślenie zasługiwało na pobłażliwość a dzisiaj skompromitowałoby ono zupełnie każdy poważny organ. Gdzież jest tedy powód do tryumfu i wysławiania dzienników, które w ówczesny miały lepsze informacje i trzeźwo stan rzeczy przedstawiały?

W Karłowcach otwarty został wczoraj kongres serbski. Sprawa ta ma na pozór małe znaczenie, ale wśród dzisiejszych stosunków węgierskich wysunęła się tak wysoko, że mimo ciekawych zajęć parlamentarnych, dzienniki pesterńskie nie wahały się jej poświęcać wstępnych artykułów. Choć skład kongresu nie pozwala wątpić, że wybór patriarchy wypadnie na korzyść skrajnego stronnictwa, to zawsze przebieg wyboru nastrocza sposobność do wielu uwag i obudza wielką ciekawość w Węgrzech. Jeżeliby kto rzecz samą tylko z pozorów oceniał, to postępowanie rządu węgierskiego w obec zeszłorocznego tak gwałtownie przerwano i tegorocznego kongresu, mogłoby spotkać się z zarzutem wielkiego braku tolerancji. Pozornie bowiem wybór patriarchy jest tylko kwestyą serbskiej autonomii kościelnej, w której względy polityczne najmniejszej roli nie powinny odgrywać. Ale owa autonomia kościelna jest dla Serbów węgierskich tylko płaszczykiem, pod którym

wre silnie rozbudzona agitacja polityczna. W ten sposób wyzyskiwane swobody grożą królestwu węgierskiemu daleko większym niebezpieczeństwem, niż jawne wywieszenie sztandaru opozycyjnego na polu politycznym i otwarte dążenie do skrajnych celów. Stosunki dzisiejsze nakazują Węgom ostrożnie niż dotąd liczyć się z tą sprawą, bo podsyłanie agitacyi narodowościowych dostarczyłoby dr. Politowi i jego towarzyszą w sejmie węgierskim materiału i sposobności do nowych a śmiałych ataków na dzisiejszy stan rzeczy. Dla tego też jeden z najpoważniejszych organów deakistowskich wysoko podnosi misję komisarzy królewskiego, wysłanego na kongres do Karłowic. Od jego taktu i sprytu zawisł przebieg kongresu i wyboru patriarchy w niemałym stopniu. Na wszelki wypadek organ ten przygotowuje opinię publiczną na przewidzianą w ustawie ewentualność, że królewskie zatwierdzenie uzyska może nie kandydat większości lecz umiarkowany kandydat mniejszości kongresu.

Lewe centrum francuzkie, znane już aż nadto z swojej ustawicznej chwiejności w chwilach stanowczych, chlubi się, że w skutek ostatniego przesilenia, stało się panem sytuacji. Jak wiadomo frakcyja ta głosowała za umiarkowanym porządkiem dziennym a przeciw republikańskiemu, „ażeby, jak mówili jej koryfeusze, pokrzepić gabinet po doznanej klęsce.“ Słowa te są tylko bardzo zręczną maską, bo właściwie lewe centrum tylko dla braku odwagi głosowało w ten sposób. Że marszałek Mac-Mahon przygotowany był na najgorszy wynik ostatniego głosowania, że nawet w takim razie byłby odmówił dymisji swojemu gabinetowi, o tem byli przekonani wszyscy członkowie Zgromadzenia narodowego. Lewe centrum obawiało się, ażeby po przyjęciu innego porządku dziennego, marszałek Mac-Mahon nie rozciął parlamentarnego węzła plebiscytem i dla tego w ostatniej chwili dało nowy dowód swojej chwiejności, głosując za umiarkowanym porządkiem dziennym. Zresztą właśnie to głosowanie zadało cios wpływowi pojedynczych frakcyi i zrobiło marszałka Mac-Mahona panem sytuacji. Ostatni mesaż jego jest najlepszym na to dowodem.

W najniestosowniejszą porę rozgłoszono bajeczkę, że rząd włoski zamierza zmienić ustawę o gwarancji danej stanowisku Stolicy Apostolskiej w ten sposób, ażeby władzy państwowej przyznany został wpływ daleko rozleglejszy. Wśród dzisiejszych stosunków włoskich, rząd nie może wysłać o takim zamiarze przed spełnieniem wielu innych spraw pilniejszych. Sprawa budowli fortyfikacyjnych wprowadziła rząd w niemiłe położenie, z którego jak najprędzej wybrnąć musi; sprawy skarbowe wymagają najrychlejszej reformy, jeżeli katastrofa od dawna grożąca ma być w porę zażegnana; wreszcie stosunki sądownictwa muszą być bezzwłocznie poprawione, gdyż w przeciwnym razie niebezpieczeństwo osób i mienia zapanuje w całym królestwie, w takich zatrważających rozmiarach jak w Sy-cylii. Ludność nalega na spieszne załatwienie tych spraw, a nie myśli o zmianie stosunków do Stolicy Apostolskiej. Zresztą o wszystkich bliższych lub dalszych planach rządu włoskiego nie wypada nawet rozprawić, dopóki stary parlament nie zostanie zastąpiony nowym. Nowe wybory mogą bardzo łatwo pokrzyżować rachubę gabinetu a w takim razie wybór nowego parlamentu byłby tylko hasłem nowego przesilenia.

Co roku o tej porze obiegają wieści o abdykacyi księcia rumuńskiego. W ubiegłym roku pogłoska taka powtarzana była długo nawet w kołach dyplomatycznych, bo ówczesne stosunki dodawały jej prawdopodobieństwa. Ale odtąd zaszły zmiany stanowcze i dzisiaj nawet miłośnicy sensacyjnych korespondencyi nie straszą Europę ustąpieniem księcia Karola i przewrotem stosunków rumuńskich na korzyść skrajnego stronnictwa. W Bukareszcie stan rzeczy wszedł na tory normalnego rozwoju a parlamentarne stosunki ustaliły się nad wszelkie spodziewanie pomyślnie. Skrajne stronnictwo po licznych klęskach oddaliło się od wytkniętych sobie celów więcej niż kiedykolwiek a niesforne wybuchy jego organów przeciw rządowi i księciu, są obecnie tylko niezbytym dowodem niemocy zupełnej. Czując, że stanowisko zostało istotnie zachwianem, stronnictwo to zdobyło się teraz na

LALKI FRANCUZKIE

OBRAZEK Z KOŃCA XVIIIgo WIEKU.

VII.

Julisia tak była zdumioną i uradowaną zarazem odkryciem lalki, że zapomniała o swoim poleceniu, a wspiawszy się jeszcze wyżej na palcach, patrzyła na piękne cacko francuzkie, niemogąc oczu oderwać od niego. Szambelan tymczasem chodził dalej po pokoju z rozniewaną i zmartwioną miną. Biegając tak tam i nazad potknął się o piękną lalkę i omal nie upadł. Przypadek ten doprowadził gniew jego do najwyższego stopnia. Szambelan chwycił nagle lalkę za samą śliczną fryzurę, i kto wie, jakiby ją był los spotkał, gdyby nie Julisia, która była niewidzialnym świadkiem tej sceny.

Widząc takie niebezpieczeństwo dla pięknej lalki, rezolutna pokojówka otworzyła drzwi z trzaskiem, wpadła jak bomba do pokoju i z krzykiem rzuciła się na barbarzyńcę... Szambelan z zdziwienia i pomieszczenia zatrzymał się w swym impecie i z pewnym przestrawem patrzył na tak niespodziewanego gościa. Julisia przyskoczyła szybko jak błyskawica, wyrwała lalkę z rąk szambelanowi, wcisnęła mu do ręki bilet starościny, i jak wpadła tak wypadła z pokoju, nim szambelan zdolał ochłonąć z zdziwienia....

Chwilę stał szambelan jak osłupiały, nie mogąc sobie zdać sprawy z tego co

zaszło. Potem począł się przypatrywać biletowi, który dotąd machinalnie trzymał w dłoni, a przeczytawszy adres, rozpieczętował go z ciekawością. Na bilecie znalazł kilka grzecznych słów francuzkich, któremi go pani starościna zapraszała do siebie. Szambelan odczytał po raz drugi podpis, zamyślił się, jakby sobie coś przypominał, a potem zadzwoniwszy na służącego, kazał sobie przygotować strój wizytowy i zamówić karetę.

W dwie godziny później szambelan wyświeżony, odmłodzony, wystrojony, już był u pani starościny. Zastał ją w całym blasku stroju i urody, przygotowaną widocznie na odwiedziny. Pani starościna była w tej chwili istotnie bardzo piękną i powabną. Z nadobnej jej twarzyczki zginęły wszystkie niemiłe ślady wieku, oczy paliły się bardziej niż kiedykolwiek czarnym swym blaskiem, na ustach igrał uśmiech zalotny i grzeczny, ów uśmiech, który pewny był zwycięstwa, bo dotąd zawsze zwyciężał...

Szambelan był zachwycony starościna, którą pierwszy raz widział; starościna była wcale zadowolona z szambelana. Rozpoczęła się rozmowa od sprawdzenia wzajemnego pokrewieństwa, i odbyto poważną rewiew babek, dziadków, ciotek i wujanek; ale dziwna rzecz: tak jedna jak druga strona pomijała w tym wywodzie zupełnie panią wojewodzinę wolińską. Po tym pierwszym wstępie pani starościna z uśmiechem pewnego zakłopotania poczęła przeproszać szambelana za niegrzeczne i obcesowe znalezienie się swej pokojowej. Szambelan zmieszał się troszkę i udał zrazu, że nie rozumie, ale starościna wskazała paluszkami na kozetkę, stojącą w kącie pokoju, i głośno śmiać się poczęła...

Wzrok szambelana poszedł za wskazówką starościny i ujrzał na kozetce obie lalki francuzkie, siedzące etykietałnie obok siebie; elegantka oparta swobodnie i z gracją na poręczu, elegant nachylony ku niej z galanterją, jak gdyby nęcał swą towarzyszcę grzeczności i słodkie pochlebstwa.... Była to istotnie *partie carrée* — w salonie były cztery lalki...

Wyjaśnił się zaraz wypadek zamiany obu lalek, i dostarczył naszej parze dalszego tematu do dowcipnych i zabawnych uwag nad całym tem nieporozumieniem, które tak szczęśliwie się skończyło. Od lalek przeszła oczywiście rozmowa na ich ojczyznę, na Paryż, a było to źródło niewyczerpane tak dla pani starościny jak dla szambelana. Pokazało się, że mieli tam mnóstwo wspólnych znajomości, że bywali oboje w jednych i tych samych salonach, chociaż nie w jednej porze — a sprowadzona na tak przyjemny i bogaty temat rozmowa stała się nadzwyczaj ożywioną, i szambelan aż się nastraszył, gdy spojrzął na zegarek i przekonał się, że wizyta jego trwa już dwie godziny...

Porwał się z grzecznym gestem i chciał się już żegnać, gdy starościna zawołała:

— A lalka pańska, szambelanie...

Szambelan spojrzął na kozetkę i uśmiechnąwszy się znacząco, czuły i przeciągly wzrok rzucił na starościne. Obie lalki francuzkie zsunęły się trochę; woskowa elegantka zbliżyła się do swego pięknego towarzysza, a główka jej oparła się o jego ramię...

— Nasze lalki zakochały się w sobie... — rzekł z figlarnym uśmiechem szambelan. Starościna spuściła oczy z zakłopotaniem, z którym dziwnie dobrze było jej

twarzyczce, a szambelan westchnął czule... Potem ujął dłoń swej pięknej gospodyni i składając na niej pocałunek westchnął po raz drugi... Potem wziął swoją lalkę z kozetki starannie pod ramię, uklonił się z gracją starościnnie, a spoglądając romansowo westchnął po raz trzeci...

Czy westchnął na wschodach po raz czwarty, niewiadomo; to jednak pewna, że schodząc na dół, mruknął do siebie:

— Gra będzie trudna.. To mądra kobieta...

Słowa te wymówione były w tej samej chwili, kiedy starościna zostawszy sama, rzekła do siebie:

— Ten szambelan zdaje się być bardzo chytrym człowiekiem... O wojewodzinie ani pisać, jakby go ani ona ani jej majątek nie nie obchodziły... Zobaczymy...

Istotnie, dotąd ani starościna nie omyliła się co do szambelana, ani szambelan co do starościny. Oboje byli roztropni i przebiegli. Szambelan wróciwszy do domu był zamyślony i lalka go już nie tak bardzo cieszyła, bo uczył, że znalazł bardzo niebezpieczną współkandydatkę o milion pani wojewodzinę — pani starościna całą noc prawie nie spała, to układając plany przeciw szambelanowi, w którym poznała wcale groźnego przeciwnika, to marząc o tym ślicznym kostiumie, w jakim się pokaże na balu u księcia podkomorzego. Tylko Julisia była w wyborym humorze i śmiejąc się opowiadała w garderobie swym przyjaciółkom historyę o zamienionych lalkach, kończąc bez sarkastycznego zamiaru słowami:

— I tak znalazły się lalki!..

pomysł dziwny ale niewinny. Radzi ono wysłać do księcia memoriał, w którym mają być przedstawione wszystkie zażalenia i pretensje. Po dzisiejszych groźbach i planach rewolucyjnych, pomysł taki jest już najlepszym dowodem upadku ducha, który nie podniesie się tak prędko bez nadzwyczajnych wypadków.

Rząd włoski otrzymał urzędowe uwiadomienie, że książę serbski złoży w lipcu wizytę królowi Wiktorowi Emanuelowi. Jeden z korespondentów bardzo dobrze poinformowanych dodaje, że wizyta ta odbędzie się w Rzymie tak samo jak w Paryżu, Wiedniu i Berlinie bez interwencji tureckiego poselstwa a książę serbski zostanie przyjęty z wszystkimi honorami udzielonego księcia. Turcja była w roku ubiegłym bardzo drażliwa na formalności, które według jej zdania powinny być przestrzegane przy przyjęciu wazala. Po wyjaśnieniach zeszłorocznych objawy tej drażliwości nie ponowią się wcale a w każdym razie nie osiągnęłyby celu.

KORESPONDENCJE.

Wiedeń, 11. lipca.

Z Ks. Leitgeb, proboszcz w Stössing, miejscowości położonej w pobliżu stacji kolei zachodniej Neulengbach w dycezyi St. Pölten w dolnej Austrii, jest od 48 godzin bohaterem dnia. Wypowiedział on na zgromadzeniu członków stowarzyszenia niemiecko-liberalnego w Penzing mowę pełną rekryminacji przeciw osobie biskupa swego ks. Bindera z St. Pölten, tudzież uwagi przeróżne o stosunku niższego duchowieństwa do episkopatu. Równocześnie pojawił się w *Bohemii* głos z niższego duchowieństwa za większą samodzielnością kleru w stosunku do biskupa. Mowa ks. Leitgeba, którą dziś zajmuje się wielka część prasy tutejszej, nie może być dla nas na tem miejscu przedmiotem rozbiur; nie wchodzimy zatem w to, czy ona jest słuszną lub nie, trzebaby bowiem dokładnie znać tak osobę mowcy, jakoteż i prawdziwe położenie rzeczy, aby wydać sąd o uprawnieniu owych zażaleń. Powtarzamy zatem, treść przemówienia jest nam obojętną, ale nasuwa nam się uwaga, której zataić niepodobna, iż mowa księdza Leitgeba — bez względu na to, czy ona jest wynikiem przekonania osobistego, czy inspirowana przez osoby trzecie — iż mowa ta bardzo przysłała na rękę owej ruchliwej frakcji, liczącej członków w każdym obozie skrajnym, tak w obozie liberalnym, jak i ultramontańskim, owej frakcji, co to czyha formalnie na konflikt między władzą kościelną a państwową. Już raz nadmieniliśmy, iż skrajne te żywioły bez konfliktu obejść się niemogą i radeby rząd wywieść na pole koniecznego starcia, którego naturalnie rząd szukać niema powodu, dopóki duchowieństwo oporem swoim nie zmusi go do interwencji. Skrajne te żywioły doczekać się niemogą takiego konfliktu, spodziewają się bowiem zaostrożenia i spotęgowania sił swoich wśród walki. Niema powodu do walki — mniejsza o to, trzeba wywołać przyczynę. Naprzód chciano podburzyć państwo przeciw władzy kościelnej, następnie kościół przeciw rządowi. Usiłowania te pozostały płonnymi. Przypominamy tylko wieści o misyji nuncjusza papieżkiego, arcybiskupa Jacobiniego, spór o §. 18 z powodu sprawy ks. Prato, dalej pogłoskę o oświadczeniu dwóch biskupów styryjskich, iż gotowi są poddać się ustawom wyznaniowym, następnie rozmaite wieści o osnowie instrukcji przesłanych namiestnikom w sprawie ustaw wyznaniowych. Teraz nadarzył się ks. Leitgeb z mową swoją. *Dieser Pfarrer kommt sehr gelegen*, możnaby powiedzieć z małą zmianą słów Schillera. Jeszcze raz nadmieniamy, że nam nie chodzi o treść mowy ks. Leitgeba, lecz o wnioski, jakie część prasy ciągnie z wystąpienia tego proboszcza. Nie wątpimy wcale, iż mogą zająć wypadki sporów między niższym duchowieństwem a Episkopatem, zwłaszcza spory w sprawach odnośnie do spraw obywatelskich i konstytucyjnych przysługujących każdemu księdzu tak dobrze, jak każdej osobie świeckiej, spory — w których

zapewne rząd ujrzy się zmuszonym do obrony tychże praw obywatelskich duchowieństwa, ale niemoże być zadaniem rządu wywoływać tych sporów lub nie widzieć, że owe skrajne żywioły, mające reprezentantów swych tak dobrze w obozie klerykalnym jak liberalnym, wyszukują podobną mowę, jak księdza Leitgeba z Stössing, aby stworzyć i przyspieszyć konflikt między rządem a kościołem. Takie bowiem wrażenie robią niektóre dzisiejsze artykuły wstępne; liczą one już na starcie między biskupem z St. Pölten a księdzem Leitgebem i są ciekawe, jaką rządy w takim razie zajmie postawę. Czy biskup Binder skarci ks. Leitgeba, niewiemy, lecz to nie ulega najmniejszej wątpliwości, iż rząd w tym, jak w każdym innym wypadku nie zejdzie z gruntu legalnego i to uczyni, czego wymagają ustawy, nie zaś czego wymagają dziennikarskie artykuły wstępne.

Przy tej sposobności zaprzeczć winniśmy dwom sensacyjnym wiadomościom, podanym przez *Gazetę Narodową*, jakoby w sferach wyższych* miało zamiar zamianować „pewną znakomitą osobistość“ namiestnikiem czeskim, celem zawarcia ugody z Czechami, że atoli ta osobistość odmówiła przyjęcia ofiarowanej sobie posady. Wiadomość ta jest równie bajką, jak doniesienie o odrzuceniu przez radę ministrów dwóch projektów wysłanych do namiestników instrukcji w sprawie ustaw wyznaniowych. Ani słowa prawdy niema i w tem doniesieniu.

PRZEGLĄD POLITYCZNY.

Austria-Węgry. Minister hr. J. Andrassy udał się do wód w Szliac, w północnych Węgrzech, gdzie od niejakiego czasu bawi Jego małżonka. Minister bar. Lasser, wyjechał d. 8. b. m. z Marienbadu.

— Najjaśniejszy Pan raczył wystosować do komendy c. k. pułku piechoty króla Hanowerskiego, nr. 42, który w d. 6. b. m. obchodził w Theresienstadt 200 letnią rocznicę swego istnienia, telegram. Według *Triester Ztg.* telegram tak opiewa:

„Składam życzenia pułkowi przy dzisiejszej uroczystości. W ciągu dwustuletniego swego istnienia złożył pułk ten w 66 wyprawach wojennych a w 180 bitwach i u-tarczkach świetne dowody odwagi i poświęcenia, wytrwał zawsze wiernie i dzielnie przy sztandarze, gdy w chwilach niebezpieczeństwa wypadło stanąć w obronie sławy i obowiązku. Podnosząc dziś z uznaniem obfitą w dzielne czyny przeszłość pułku, jestem przekonany, że zatrzyma on i nadal swoją dzielność i że troskliwie pielęgnować będzie owe piękne cnoty żołnierskie, czynem okazane wśród najtrudniejszych okoliczności. Wszystkim oficerom i żołnierzom pułku — jeszcze raz składam moje życzenia.“
Franciszek Józef.

— Najjaśniejszy Pan raczył najlaskawiej zezwolić na ostateczne systemizowanie trzech c. k. szkół przemysłowych: w Czerniowcach, Bernie i Bielsku, pod warunkami, określonymi przez p. ministra oświaty. Nauczyciele tych nowych naukowych zakładów przemysłowych będą na równi postawieni z nauczycielami państwowych szkół średnich. Koszta utrzymania każdej z tych szkół, które w stanie zupełnie rozwiniętym będą liczyły po 10 zwyczajnych profesorów i kilku suplentów, wynoszą rocznie 25.000 zlr.

— W skutek postawionego zapytania: „jak należy postępować przy wydawaniu duplikatów świadectw uzdolnienia nauczycielom szkół ludowych, zarządził p. minister wyznań i oświecenia, że celem u zyskania takiego duplikatu ma poszkodowany wnieść pisemną prośbę do władzy szkolnej i wyrazić w niej powody lub cel urzędowy, dla którego żąda wydania duplikatu.“

— Członkowie międzynarodowej komisji sanitarnej w Wiedniu zrobili d. 10 b. m. wycieczkę do Payerbach.

— Jak wiadomo w trzech okręgach wyborczych z grupy miast, rezultat dokonanych wyborów uzupełniających do sejmku czeskiego, w pierwszej chwili nie był wiadomy. Dopiero teraz wykazało skrutynium, że i w tych trzech okręgach wyborczych odnieśli Staroczesi zwycięstwo.

— Wszystkie sekcje sejmku węgierskiego przyjęły przedłożenia o kolei Temesvar-Orsowa i o konwencji kolejowej z Rumunią. Trzy sekcje wyraziły życzenie, ażeby rząd w drodze administracyjnej starał się o uzyskanie równoczesnego otwarcia obu kolei i o korzystniejszą taryfę. W izbie deputowanych przyjęto po rozwlekłej debacie

§. 2. nowelli wyborczej, o prawie wyborczem szlachty. Przy rozprawie nad §. 3. przemawiali znowu liczni mowcy.

— Minister Trefort oświadczył deputacji izraelskiej, że urządzenie seminaryum dla kształcenia rabinów w Peszcie, najniezawodniej przyjdzie do skutku, ponieważ na Najwyższe postanowienie nie mogą w sprawie administracyjnej wpłynąć uchwały izby deputowanych.

— Według *Linzer Ztg.* złożyli swe mandaty posłowie do w. austr. sejmku krajowego: radca wyższego sądu krajowego Rudolf bar. Handel i Kamil ks. Starhemberg, wybrani z grupy większych posiadłości.

— Pobyt J. ces. Wysokości Najdosłojniejszego arcyks. Rudolfa w Monachium, potrwa dni kilka. J. ces. Wysokość arcyks. Gizela obchodziła wczoraj (12. b. m.) 18 rocznicę urodzin. J. c. W. arcyks. Rudolf będzie obecny w Monachium, przy przyjęciu Cesarza niemieckiego.

— *Presse* donosi, że w ministerstwie skarbu ma przyjść pod obrady sprawa uregulowania podatku gruntowego. Na to posiedzenie zaproszeni zostali wszyscy krajowi referenci i niektórzy inspektorowie szacunkowi. Przedmiotem konferencji będzie omówienie i ustanowienie instrukcji szacunkowej z uwzględnieniem dotychczasowych doświadczeń; w tym celu rozesłano krajowym komisjom szkic instrukcji uchwalic się mającej.

— Wydział centralny sejmku węgierskiego przyjął przedłożenia rządowe o nawiązku kolei z poprawką, że jestto powszechnem życzeniem, ażeby taryfa dyferencyjalna została uregulowana. Wniosek wydziału skarbowego o położeniu drugich szyn na kolei Marchegg Waitzen, został odrzucony.

— Komisarz rządowy Huber przybył do Karłowic d. 10 b. m. w towarzystwie sekretarza. W Neusatz czekała nań rada municypalna; powitał go jej naczelnik Platt. W Kariowcach powitano okręt, którym przybył Huber, salwami honorowymi. Deputacja rady municypalnej powitała komisarza na okręcie, poczem nastąpił uroczysty wjazd do miasta w śród odgłosu dzwonów i salw działowych. W pomieszkaniu Hubera czekali nań: zastępca patriarchy Gruic, biskup Angielic i licznie zgromadzone duchowieństwo.

— W sejmie węgierskim toczą się ożywione rozprawy nad §. 3 nowelli wyborczej. Prawie wszyscy wybitni członkowie skrajnej lewicy i lewego centrum przemawiali przeciw naruszeniu prawa wyborczego licznych właścicieli domów. Lewica zamierza interpelować ministra wyznań o „samowolne“ postępowanie w sprawie seminaryum dla rabinów z powodu odpowiedzi danej deputacji izraelskiej.

Niemcy. O rozruchach w okręgu rejencyjnym królewieckim z powodu wprowadzenia w życie nowej ordynacji obwodowej, donoszą dzienniki niemieckie: „Rozruch wszczął się w Samitten. Zebrali się tam robotnicy z żonami i przeciągali przez okoliczne miejscowości, aby zebrać sobie posiłki. Następnie udali się do Quednau; uzbrojeni w noże, haki a jeden nawet ze strzelbą, wpadli do cegielni w Rothenstein, aby pracujących tam ludzi zmusić przemocą do połączenia się z nimi. Tak uroszły do liczby 200, powrócili do Quednau, opanowali więzienie miejscowe, z którego uwolnili pewną kobietę z Samitten, znieważyli urzędnika, woźnego i żandarma a nareszcie zabowali karczmę miejscową. Uraczywszy się do syta wódką stawili opór przybyłym tymczasem kirasyerom, którzy skutkiem tego musieli użyć broni i ranili trzech excedentów. Aresztowano 105 robotników i osadzono w więzieniu sądowym. Śledztwo prowadzi sąd miejski królewiecki. Inny podobny rozruch wybuchł w Tragheimer Palme, lecz przypisywany jest wyłącznie nieporozumieniom tamtejszych włóścian z dziedzicem B., którego posiadłość została zupełnie zrujnowana. Rozruchy te są czysto agraryjne; ciemny lud w zaprowadzeniu nowej ordynacji powiatowej widzi pierwszy krok do przywrócenia poddaństwa i pańszczyzny.“

— *Germania* ogłasza podziękowanie biskupa paderbornskiego z 8. b. m. wystosowane do niewiadomego dobroczyncy, który złożeniem 400 talarów wykupił biskupa z więzienia. „Z drugiej strony jednak, powiada biskup, sądziłem, że nie wypada mi pozwolić, aby niewinni znosili za mnie karę i wzbogacali skarb. Gdy zaś sąd obwodowy i sąd apelacyjny odrzucił moje zażalenie, nie pozostaje mi nic innego, jak z najserdeczniejszym podziękowaniem połączyć prośbę, aby kochani moi dycezyjanie w podobnych wypadkach nadal nie dawali mi tego rodzaju dowodów swego przywiązania. Wolę raczej pójść do więzienia a nawet umrzeć tam, wraz z innymi uwiezionymi braci-

mi; śmierć bowiem nasza za słuszną sprawę przyspieszy tylko tryumf kościoła.“

— Wspominaliśmy już o energicznych środkach, jakich rząd się chwytą wobec stowarzyszeń socjalistów i ich agitacji. I dzisiaj doniesić winniśmy, że w Eisenach odbyły się rewizje w mieszkaniach przywódców socjalistycznych i że wielu z nich aresztowano. Stowarzyszenie socjalistów w Eisenach wydało odezwę, w której wypowiada, że robotnicy, którzy podtrzymują przemysł i handel, w największej żyją nędzy, podczas gdy inni, niezastępowani zażywają wygod; robotnicy od dawien dawna byli ciemiężeni, musieli walczyć, krew przelewać — a w nagrodę swych poświęceń byli zawsze oszukiwani. Teraz jednakowoż ocknąć się winni, siły swoje zespolić i złożyć przysięgę na czerwoną chorągiew, że nieprzyjaciół swoich i ciemiężców powalą o ziemię.

Francya. (Zgromadzenie narodowe.)

Wersal był 8. b. m. ogromnie ożywiony; napływ publiczności z Paryża i okolicy był większy niż kiedykolwiek; na trybunach w Izbie panował ścisk. Posiedzenie zostało otwarte około 3 godz. po południu. Na porządku dziennym rozprawy nad interpelacją w sprawie zawieszenia *Union*. Deputowany Brun zabrał pierwszy głos i rzekł:

„Zapytywałem, czy manifest hr. Chamborda był przyczyną zawieszenia wydawnictwa *Union*. Minister dał odpowiedź twierdzącą lecz zarazem wymijającą. Opinia publiczna jednak jest przekonana, że ogłoszenie manifestu było jedynym powodem tego zarządzenia. Jeżeli bowiem prawdą jest, że polemika *Union* od dni 14 była dla rządu za ostrą, zachodzi pytanie, dlaczego rząd z tem zarządzeniem tak długo zwlekał, i dlaczego jeszcze dłużej nie wstrzymał tego kroku. Rząd zawieszeniem dziennika *Union* chciał zaprzeczć Zgromadzeniu narodowemu prawa, które ono wyraźnie sobie zastrzegło. Dla czego rząd nie zakazał w marcu ogłoszenia dokumentu, który wydali reprezentanci dynastji zdezonizowanej przez Zgromadzenie narodowe? Ten manifest zagroził istniejącemu porządkowi rzeczy nierównie więcej i widoczniej niż manifest hr. Chamborda.“ Następnie odczytuje mowca artykuł *Figara*, w którym między innymi powiedziano: „Ustawa to marszałek; armia zna tylko Mac Mahona!“ Takie słowa — mówił dalej Brun — ubliżają armii. (Okłaski na lewicy i na prawicy.) Nie czynię rozgłoszenia, porównuję tylko ten oszczerczy artykuł z manifestem hr. Chamborda, manifestem, który spowodował zawieszenie wydawnictwa *Union* i wyrażam zdziwienie z powodu tak jaskrawej różnicy w postępowaniu rządu w obec jednych a drugich dzienników. Chcieliście Panowie (mowca zwraca się do ławy ministrów) w drodze administracyjnej rozstrzygnąć kwestję, której rozstrzygnięcie zastrzegło sobie Zgromadzenie narodowe. Hr. Chambord miał prawo żądać przywrócenia monarchii, gdyż uchwała z 20. listopada stanowi wyraźnie, że przy sposobności rozpraw nad ustawami konstytucyjnymi rozstrzygnięta zostanie sprawa ostatecznej formy rządu; inaczej bowiem monarchiści nie byłiby głosowali za ustanowieniem prowizorycznej siedmioletniej republiki.“ Minister spraw wewnętrznych Fourtou: „Zamiarem moim jest złożyć oświadczenie co do prawdziwego znaczenia niniejszej interpelacji i praw, przysługujących rządowi. Nie chodzi tu ani o ogólną politykę ani też o stan obłączenia. (Oznaki niezadowolenia w całej Izbie.) Chodzi tu tylko o *Union* i o jej polemiki, nwieńconą ogłoszeniem manifestu hr. Chamborda. Uchwała z 20. listopada nadaje marszałkowi Mac Mahonowi na lat siedm władzę, której odwołać i cofać nie wolno. (Szmer. Głos: Marszałek może umrzeć.) Rząd nie potrzebuje uwzględniać tego, co się kryje po za uchwałą listopadową. Mamy na uwadze tylko dosłowne brzmienie tej ustawy, a wszystko inne nas nie obchodzi.“ Minister odczytuje manifest marszałka Mac Mahona, gdzie tenże oświadcza, iż nie podobna co chwila zmieniać jego władzy; a dalej tak mówi Fourtou: „Tak się zapatruje marszałek Mac Mahon na swoją władzę. Oświadczam, że ustawa listopadowa jest jedną z najdonioślejszych uchwał, jakie Zgromadzenie narodowe kiedykolwiek powzięło a której zmienić nie może. Wy zaś, którzyście podczas wojny tak godnie spełnili swój obowiązek, musicie i dziś to samo uczynić, wspierając marszałka prezydenta. (Apostrofa do armii. Przyp. Red.) Jaki zaś obowiązek ciąży na dzisiejszym rządzie? Czy ma powiedzieć Panom: „Polityczny plac boju otwarty; przybywajcie! konspirujcie wszyscy!“ W takim razie pociąglibyście Panowie ministrów do odpowiedzialności z powodu uchwały listopadowej. Gdyby gabinet pozostawiał każdemu prawo obalenia rządu, odsłoniłby swą słabą stronę i stałby się współwinnym.“

Union zamieszczała namiętne wycieczki przeciw władzy marszałka a ogłoszony w tym dzienniku manifest hr. Chamborda był niejako półurzędowym aktem wyzywającej polemiki tego organu. (Poruszenie) Zapytywano gabinet, jakie jest jego zapatywanie na bonapartystowski manifest z 16. Marca? Rząd zarządził poszukiwania za tym dokumentem we wszystkich departamentach i kazał skonfiskować fotografie i inne papiery, pozostające w związku z tym manifestem. Kazałem oraz pilnie czuwać nad rozprzestrzenianiem się radykalizmu. (Ironiczny śmiech) Broniący prezydenta republiki, bronią dobrą publicznego a marszałek Mac-Mahon nie przestanie spełniać swego szaczonego zadania, choćby mu to przyszło czynić bez poparcia któregośkolwiek z naszych stronnictw. Zarządzenie w sprawie zawieszenia wydawnictwa *Union* nie jest zatem niczem innym, tylko potwierdzeniem uchwały listopadowej, której panowie nie możecie cofnąć, jeżeli nie chcecie na siebie samych wydać wyroku potępiającego.

Deputowany Ernoul (z prawicy): „My życzymy sobie, tak samo jak Pan minister spraw wewnętrznych, utrzymania pokoju wewnętrznego; nie mogę jednak pochwalić zarządzenia gabinetu, o którym dziś tu mowa. Jesteśmy stanowczymi przeciwnikami dwuznaczności w polityce. Monarchia ma rację bytu we Francji i dla tego nie możemy znieść, aby policyant miał prawo odstawiania hr. Chamborda do granicy kraju. Nie jestem przeciwnikiem dzisiejszego gabinetu, ale muszę stanąć w obronie naruszonego prawa wolności stronnictw parlamentarnych.“

Na trybunę wstępuje jeszcze raz Lucyan Bruu, aby odpowiedzieć ministrowi spraw wewnętrznych. „Zgromadzenie narodowe ma prawo orzec, że monarchia ma być ostateczną formą rządu, czyli, że tylko Zgromadzenie narodowe przysługuje prawo autentycznego tłumaczenia ustawy listopadowej.“ Mowca odczytał w końcu znany porządek dzienny, zawierający naganę dla rządu.

Deputowany Kerdel odczytał oświadczenie, orzekające, że on i jego przyjaciele polityczni z prawicy są zdania, że uchwała listopadowa wiąże i obowiązuje Zgromadzenie narodowe i kraj, że jednak nie pochwalają zarządzenia gabinetu w sprawie *Union* i wnoszą proste przejście do porządku dziennego. (Ogromna wrzawa). Teraz dopiero posypały się jak z roga obfitości najrozmaitsze porządki dzienne, które już podaliśmy. Jenerał Cissej oświadczył się imieniem rządu za wnioskiem deputowanego Parisa, który główny kładł nacisk na ustawę listopadową i ustawy konstytucyjne. Wniosek ten upadł jak wiadomo 368 głosami przeciw 330; upadł również wniosek deputowanego Bruu, przeciw któremu głosowała cała lewica, a za nim skrajna prawica i część prawicy. Wśród powszechnego zamieszania wstępuje na trybunę jenerał Changarnier i wnosi proste przejście do porządku dziennego, aby raz już skończyć tę niemilgą — jak powiada — sprawę i przejść do rozpraw nad ważną ustawą o żołdzie podoficerów. Zgromadzenie narodowe przyjmuje wniosek jenerała Changarniera większością 24 głosów.

Wynik tego głosowania wywołał ogromne zdziwienie w całej Izbie; nikt bowiem nie przypuszczał, aby, po tak namiętnych rozprawach, gdzie wszyscy niemal przemawiający tak ogromnie w swych zdaniach i zapatrywaniach się różnili, otrzymała większość głosów tak błady i nieznaczający porządek dzienny.

— W ciągu dnia wczorajszego otrzymaliśmy następujące telegramy z Paryża z datą 9. i 10. lipca:

„Za nagłości wniosku Duvala o rozwiązanie Zgrom. narod. i rozpisanie nowych wyborów na 25. paźdz. głosowała tylko skrajna lewica, lewica i bonapartyści.“

Dzienniki paryżkie chwalą jednogłośnie mesaż Mac-Mahona; tylko legitymistowskie zdradzają rozdrażnienie. Organa republikańskie wyprowadzają z mesażu wniosek, że republika jest jedyną możebną formą rządu po usunięciu monarchii. *Soleil*, organ Orleanistów, mniema, że wniosek Periera będzie uchwalony.

Wiadomość o wytoczeniu procesu Rouherowi okazuje się bezzasadną.“

Rossya. O pobyciu cesarza rossyjskiego w Warszawie donoszą tamtejsze dzienniki: „We środę 8. lipca około 9. rano przybył do Warszawy z Wiednia J. C. M. Najdost. arcyksiążę austriacki Albrecht. Na kolei była ustawiona straż honorowa pułku litewskiego gwardyi przybocznej, po której przyjęciu Arcyksiążę udał się do Łazienek, gdzie go znowu czekała warta pułku Keksholmskiego grenadierów imienia Cesarza austriackiego. Wraz z Arcyksiężciem przybył jenerał dywizyi baron Piret.“

Poprzedniego dnia przybyli także pruski jenerał hr. Konitz, fligel-adjutanci puł-

kownik ks. Radziwiłł, hr. Steinbok i 17 oficerów pruskich.

Około godziny 11½ przybył Cesarz rossyjski koleją Bydgoską w towarzystwie szefa żandarmów hr. Szuwarowa, oraz jenerała hr. Kotzebuego, gubernatora warszawskiego jenerała barona Medema, którzy wyjeżdżali do Skierniewic na spotkanie J. C. Mości. W Skierniewicach Cesarz był na śniadaniu u marszałka ks. Barjatyńskiego.

Na dworcu kolei przyjeżdżali Cesarza: arcyksiążę Albrecht, minister spraw wewnętrznych jenerał Timaszew, jenerał gubernator wileński Potapow, jenerał-adjutanci baron Pritwitz, ks. Radziwiłł, hr. Adlerberg, ks. Menżyków, Albedyński, ks. Witgenstein-Berlegurg, tajny radca Nabokow i wielu innych jenerałów.

Miasto całe było przystrojone flagami, kwiatami, girlandami i dywanami, mianowicie zaś gmachy rządowe: ratusz, uniwersytet, gimnazya, pałac brülowski, domy zarządu wojskowego itd. Na ratuszu wystawiono cyfrę cesarską, przybraną w świeże kwiaty, a w oknach posągi Cesarza również przystrojone i herby Warszawy. Obóz pułku litewskiego gwardyi wystawił wielką tarczę, na której różowym tle zrobiona była cyfra cesarska z kryształu.

Wysiadłszy z wagonu Cesarz udał się wraz z jenerał-gubernatorem warszawskim do Belwederu, gdzie przybrawszy mundur austriacki odwiedził arcyksięcia Albrechta. Po krótkiej wizycie, wzięwszy mundur ogólnojeneralski Cesarz udał się do katedry św. Trójcy na placu Krasieńskich, z kąd po odbytem nabożeństwie odjechał wprost na pola Mokotowskie, celem odbycia przeglądu wojsk zebranych w obozie pod Warszawą. Na nabożeństwie w cerkwi wszyscy posiadający order austriacki byli obowiązani być w nie przybranymi, a i Cesarz miał na sobie wstęgę orderu św. Stefana.

Na czwartek było zapowiedziane strzelanie do celu, a na piątek wielkie manewry wojskowe pod Warszawą.

Hiszpania. O śmierci marszałka Conchy podaje korespondent *Frankf. Ztg.* ciekawe sprawozdanie, które zawiera nieznane dotychczas szczegóły. Powtarzamy je tu w streszczeniu:

„Koło szanów w Muro wrzał bój zacięty. Bataliony uawarskie z wielką brawurą odpierały atakujących żołnierzy republikańskich, którzy znużeni długą walką już ustępowali z pola. Wtedy Concha otoczony sztabem jeneralnym podjechał na koniu aż do punktu, gdzie teren stromy nierówny i ślizki dalsze posuwanie się czynił niemożliwym. Tu wszyscy zsiadli z koni. Marszałek zachęcał żołnierzy przemową i własnym przykładem, dotarł bowiem aż do domostwa, które Karlistom za ostatni szaniec służyło. Ogień był straszliwy. Ulegając prośbom oficerów, dosiadł Concha swego konia, w chwili jednak, gdy wkładał nogi w strzemiona, ugodzony został kulą, która pierś mu przeszła, i padł w objęcia kapitana. Większa część swity nie dostrzegła tego wypadku, sądziła bowiem, że Concha znajduje się na przodzie. Porucznik Federico Gonzalez Montero, nie widząc marszałka na czele, pospieszył na miejsce, gdzie go zostawił przed chwilą. Znalazł go tam, leżącego na ziemi; obok marszałka stali ordynans jego kapitan Gran i lekarz. Z ich pomocą podniósł Montero rannego, wsadził na siodło, i ocalił tym sposobem przed Karlistami, którzy wypadli byli już, aby grupę tę wziąć do niewoli. Kilku adjutantów zasłaniało uciekających wśród gradu kul nieprzyjacielskich.“

Marszałek nie wymówił ani słowa, spoglądał tylko na swego przewodnika i od czasu do czasu chwycił się ręką za głowę. Kof porucznika M. potykał się co chwila i zrzucał wreszcie rannego; znużeni towarzysze nie byli w stanie wsadzić go znowu na konia, a tu wróg nacierał energicznie. Wtem dostrzegł Montero pułkownika Noguere, który stał na czele swego szwadronu. Dowiedziawszy się o tem co zaszło, rzucił się pułkownik na Karlistów i zagnał aż do przekopów. Montero mógł wtedy przy pomocy sierżanta i gwardzysty wsadzić marszałka na konia i zaprowadzić go do jego kwatery w Abarzuza. Tu przyjął Concha ostatnie Sakramenta i za kilka chwil wyzionął ducha. Tu zapewne wyrzekł słowa, które mu przypisują: „Jestem ranny, lecz w przedniej strażu.“

Mówią, że na kilka chwil przed otrzymaniem rany, wyraził się Concha. „Widzę, że dziś nic z tego nie będzie. Potrzeba nam posiłków na tem skrzydle. Jutro weźmiemy tę pozycję.“

„Kłeskę pod Estellą przypisują śmierci marszałka, chociaż i bez niej przegrana była pewną. Żołnierze w skutek spóźnienia się transportu żywności, byli wycieńczeni głodem, nadto nie spodziewali się republikańskie. aby Karliści posiadali tak silną artylerję. Szesnaście dział Kruppa zionęło ogniem na szturmujących republikańskich, których siły prawie równe były karlistowskim.“

W końcu sprostować wypada mylną wiadomość o wieku poległego marszałka. Concha urodził się w r. 1808 w Buenos Ayres, liczył zatem lat 66 nie 80.

— Pisaliśmy już o rozstrzelaniu pruskiego kapitana Schmidta, który pod Villatuerta wzięty został w niewolę przez Karlistów. *Kreuz. Ztg.* otrzymała z Tolosy bliższe szczegóły odnoszące się do tego wypadku. List ten datowany 3. b. m. podajemy w skróceniu: „Dnia 25. czerwca schwytała awangarda Karlistów pod Villatuerta wyszukanego pruskiego kapitana artylerji Hermana Schmidta. W chwili ujęcia był on ubrany w suknie cywilne i starał się uwolnić z nieprzyjemnego położenia oświadczeniem, że na plac boju przybył w charakterze korespondenta pism niemieckich. (Był on istotnie korespondentem *Ostsee Ztg.*, dzienników ilustrowanych berlińskich a nawet wiedeńskiej *Neue fr. Presse*; Red.) Nie był jednak w stanie udowodnić tego twierdzenia swego, nie posiadał bowiem przy sobie papierów i listów. Cudzoziemiec, Niemiec, a do tego jeszcze oficer pruski na obszarze przednich straż — to wystarczyło, aby jeńca uważać za szpiega, a nawet, co było dla Schmidta wyrokiem śmierci — za szpiega Bismarka. Po bitwie pod Estellą podpalili republikańskie wieś okoliczne; z zemsty za to skazali Karliści na śmierć 182 żołnierzy republikańskich i wszystkich oficerów, a prócz nich także Schmidta, jako szpiega. Stało się to 28. czerwca. Wszelkie przedstawienia z jego strony, że gotów jest do wszelkich usług uczciwych, zostały odrzucone. Dnia 29. czerwca zakłinali się raz jeszcze, że jest zupełnie niewinnym, i że tylko ciekawość zawiadła go tak daleko; — wszystko to nic nie pomogło. Wieczór tegoż dnia prosił o przysłanie księdza i przeszedł na wiarę katolicką. Dnia 30. czerwca o godzinie 5 z rana przyjął ostatnie Sakramenta, a o 7. godzinie w towarzystwie 22 żołnierzy republikańskich został rozstrzelany, mimo, że król przysłał jeszcze na czas kryjery z rozkazem, aby egzekucja pod żadnym warunkiem nie została spełnioną. Taka śmierć spotkała tu (w Tolosie) oficera pruskiego, dekorowanego krzyżem żelaznym pierwszej i drugiej klasy i meklemberskim orderem zasługi wojskowej. Nadzieja ocalenia życia skłoniła go do przejścia na wiarę katolicką; ubolewam głęboko, że nie umarł jako chrześcijanin wyznania ewangelickiego. Żałuję mocno, że nie był tam wówczas, może byłoby mi się udało ocalić go. Pierwszej wiadomości o tym wypadku nie chciałem dać wiary, dopiero 2. b. m. przekonałem się, że prawdziwa. Wypadkiem tym tak jestem oburzony, że nie mogę zostać tu dłużej“ (niebezpiecznie?! Red.)

Organ ks. Bismarka, *Nordd. Allg. Ztg.*, powtórza list ten i nie dodaje doń żadnego komentarza, tylko ubolewa, że Schmidt przeszedł na wiarę katolicką!

— Dorregaray wydał „manifest do narodów cywilizowanych“, w którym mówi, że postępowanie armii hiszpańskiej zmusza go do zmiany dotychczasowego zachowania się i przyznaje, że kazał rozstrzelać 15 jeńców. Oświadczenie to nie zgadza się z ostatnim rozkazem dziennym Conchy, który mówił, że pragnie pokonać nieprzyjaciół, ale nie wymordować ich. Przypominamy jednak przemowę Conchy do mieszkańców Ladisy, w której groził „wymordowaniem wszystkich mężczyzn i wysłaniem na Filipiny kobiet i dzieci nawarskich.“

KRONIKA.

— **Ogień kominowy.** Wczoraj o godz. 12½ w południe stłumiła miejska straż ogniowa sygnalizowany z wieży ratuszowej ogień kominowy pod l. 226 przy ulicy Serbskiej w domu p. Peisach Einschlag.

— **Znaczną kradzież** popełniono w Stryju. Tamtejszemu traktiernikowi skradzione zostały dnia 30. Czerwca rozmaite klejnoty wartości około 800 złr. W trzy dni po popełnionej kradzieży udało się żandarmowi Bulakowi pojmać sprawcę tej kradzieży w Delatynie, gdzie pojedyncze kosztowności sprzedawał lub zastawiał. Jest to młody jeszcze człowiek, z pozorami wyższego wykształcenia. Mieni się być emigrantem Władysławem St. i twierdzi, że urodzony jest w Ruszczuku w Turcji, i że był majtkiem tureckim. Mówi dobrze po polsku i po niemiecku — a oprócz tego znać ma także języki: francuzki, turecki i rumuński.

— **Samobójstwo.** W gminie Krządce w starostwie Tarnobrzeskim, obwiesił się dnia 3. b. m. w własnym pomieszkaniu włościanin Walenty Sudol. Przyczyną samobójstwa miał być rodzaj melancholji, w którą Sudol podał, wstrzymawszy się nagie zupełnie od pijaństwa, któremu nałogowi przedtem był oddany.

— **Nieszczęśliwe wypadki.** Na dniu 26. czerwca utonął w Dniestrze 16-letni chłopiec Iwan Olejnik, sługa diaka Grzegorza Turwicz w Podwercbach, w starostwie Horodeńskim, a to skutkiem własnej nieostrożności przy

łowieniu ryb. Zwłoki nieszczęśliwego przytrzymane zostały pod Dorosowcami na Bukowinie.

W Łanowcach w starostwie Borszczowskim d. 27. czerwca orał na polu dworskim włościanin Fed Borowski, a gdy woły nie dały mu się powodować, zaczął je bić Nadjechał na to dozorca dworski i krzyknął na Borowskiego, ażeby nie kaleczył wołów, a ten przestraszony zaczął uciekać i w całym ubraniu rzucił się do pobliskiej rzeki Nieclawy, z kąd już nie wypłynął. Zwłok jego nie znaleziono dotychczas.

Dnia 28. czerwca utonął w Dniestrze wyróciwszy się z czołnem włościanin Piotr Jarywonek z Chudykowiec, w starostwie Borszczowskim. Zwłok jego dotychczas nie odszukano. Opowiadają we wsi, że Jarywonek cierpiał czasami na pomieszanie zmysłów.

— **Nieznajomy samobójca** w Starcem mieście, dniem przed odebraniem sobie życia nadał na poczcie w Stariej Soli list pod adresem „Rogolski“, który to szczegół postużyć może do wysledzenia nazwiska i pochodzenia nieszczęśliwego.

— **Samobójstwa.** Dnia 27. czerwca rano znaleziono na cmentarzu w Przeworsku Jędrzeja Sowę, tr. dnującego się naprawą zegarków, bez życia wiszącego na drzewie. Oględziny lekarskie sprawdziły, że Sowa sam sobie życie odebrał.

W Nawsiu, w starostwie Ropczyckim, d. 4. b. m. obwiesiła się 25letnia włościanka Maryanna Ciołkosz, matka dwojga dzieci, na strychu swej chaty, podczas nieobecności męża. Ciołkoszowa w chwili zagonienia ciała na melancholję, która też jak się zdaje wyłącznym była powodem samobójstwa.

(St) **Z Jasła.** 10. Lipca (Kor. Gaz. Lw.)

Jakkolwiek porę obecną zowią martwą — wszak nie jest ona taką w mieście naszym. Przeciwnie teraz dojrzewają i wchodzą w życie u nas projekta, które w zimie zaledwie kielkowały, i tak najpierw za staraniem p. Nartowskiego byłego dziesiętnika straży ogniowej ochotniczej *Sokoł* we Lwowie, który obecnie przesiedlił się do Jasła, zawiązała się u nas także straż ochotnicza pod godłem *Sokoła*. Zaledwie doszła o tem wiadomość do Dyrekcji Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, pospieszyła też Dyrekcya z datkiem pieniężnym na rekwizyta ogniowe, tym cenniejszym, że spiesznie i z szczerem życzeniem wzrostu i rozwoju nadesłanym. Przy wręczeniu tej zapomogi podniósł Dr. Stanisław Biesiadecki w stosownej przemowie ważność i szlachetność instytucji straży ogniowych ochotniczych, opartych na zasadzie chrześcijańskiej miłości bliźniego, zachęcał do pracowitości, wytrwałości i karności w szeregach świadków, nadmienil o zasługach krakowskiego Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń, które już tyle pożytecznych instytucyj w kraju częścią wywołało częścią wspomogło — i teraz pierwsze z zapomogą dla straży ogniowej w Jasła pospieszyło — a zakończył przemowę swoją, znową a z. wsze prawdziwą sentencją: „Czyż każdy w kółku swem co każe Duch Boży — a ciałem sama się złoży.“ Następnie utworzyło się u nas amatorskie Towarzystwo dramatyczne, mające u celu dochód z przedstawień obrócić na organizację i rozwój rzeczonej straży ochotniczej. Pierwsze przedstawienie odbyło się wśród natłoku publiczności dnia 5. Lipca r. b. Odegrano jednoaktową komedję *Podjezana osoba* i wodwil *Błążek opętany* z werwą i humorem — szczególnie p. Mich. i p. Pol. w kostiumach krakowskich — a p. Geł. w roli lokaja a następnie Błażka zyskali luczne oklaski. Przedstawienia mają się powtarzać raz na tydzień i jest nadzieja, że także okoliczne obywatelstwo wesprze usiłowania tak szlachetne i bezinteresowne.

Najważniejszym zaś faktem w mieście naszym jest bezspornie zawiązanie stowarzyszenia zaliczkowego. W tym celu odbyło się z inicjatywy Dra. Stanisława Biesiadeckiego walne zgromadzenie dnia 3. Lipca r. b. w Jasle, na którym tenże Dr. Biesiadecki przebiegłszy historyczny rozwój i zadanie podobnych stowarzyszeń odczytał statut przez się wypracowany. Dla zbadania tego statutu wybrało zgromadzenie, złożone z licznych obywateli wiejskich miejskich a nawet i włościan, komiję, w której skład weszli pp. Dr. Stanisław Biesiadecki, adwokat krajowy, Antoni Koralewski, burmistrz Jasielski; Józef Łachecki, sędzia powiatowy; Konstanty Piliński, poseł sejmowy, i Apolinary Przyłęcki, notaryusz w Jasle.

Tak złożona komisyja spełniła poruczone jej zadania na posiedzeniu dnia 7. Lipca r. b. zaś 17. Lipca r. b. nastąpi przyjęcie statutu przez ogólne zgromadzenie, wybór Dyrekcji i Rady zawiadowczej i uchwalenie wszelkich czynności potrzebnych do wprowadzenia w życie tej zbawiennej instytucji. Zyskała ona już gorliwego i bardzo zamożnego protektora Kotarskiego właściciela licznych dóbr ziemskich i nowo-obrażonego Prezesa Rady powiatowej w Jasle po którego znanej energii i sprężystości cały powiat wiele dobrego sobie obiecuje.

— **Dolne austriackie Stowarzyszenie przemysłowe** w Wiedniu ogłasza właśnie konkursu i nagrody na celujące utwory w dziedzinie przemysłu i sztuki rękodzielniczej. Wspominaliśmy już w właściwym czasie o konkursie, przez Stowarzyszenie to ogłoszonym w lutym, na statwę portretową Najj. Pana; teraz

wymieniamy dalsze nagrody i konkursy, a mianowicie: cztery stale wyznaczone nagrody, składające się z medali srebrnych lub brązowych dla rękodzielników, oraz medal brązowy dla zasłużonych wyrobników obojej płci; miejsca konkursowe fundacji arcyksięcia Karola Ludwika i barona Schwarza; dalej 7 srebrnych medali; nagroda fundacji Alojzego Regenharta; 5 nagród prywatnych i w końcu złoty medal Stowarzyszenia za przyrzad do odwiedzania gmachów publicznych, odpowiadający zupełnie warunkom podobnego mechanizmu. Bliższe szczegóły podaje program, ogłoszony przez zarząd będącego w mowie Stowarzyszenia.

— **O trzech samobójczyńiach w Wiedniu** dopiero teraz dzienniki podają pewne wiadomości. Urząd gminy w Torda, w Siedmiogrodzie pod dniem 8. b. m. doniósł policji wiedeńskiej co następuje: W fotografiach trzech kobiet, które przed trzema tygodniami odebrały sobie życie w hotelu Kumera, kupiec tutejszy Jan Timbus poznał swą siostrę, panią Olah-György i jej córki a jego siostrzenicę, panny Julię i Annę Olah-György.

NOTATKI LITERACKO-ARTYSTYCZNE.

➤ **Panna Marya Mecenseffy** zmarła temi dniami a tak ceniona przez lwowską publiczność i sympatyczna śpiewaczka, urodziła się w mieście naszym; początkową naukę śpiewu pobierała w Krakowie a w r. 1866 udawszy się dla dalszego kształcenia w swoim zawodzie do Wiednia, pracowała z wielkim usiłowaniem pod okiem profesora Wolfa, przysposabiając sobie głównie repertuar operowy. Po tak gruntownym przygotowaniu rozpoczęła w r. 1869 zawód śpiewaczki w nadwornym teatrze w Strelitz, gdzie przez trzy miesiące występowała z powodzeniem, poczem rozpoczynając podróż koncertową, występowała w Warszawie, Lwowie, Czerniowcach, Krakowie i Berlinie. Przekonawszy się o potrzebie kontynuowania studyów, przez dwa i pół roku oddała się gorliwie pracy pod kierunkiem znakomitego mezo-stra, prof. Lampertiego w Medyolanie. W r. 1872 występowała w charakterze primadonny w Castel franco Veneto, później w Turynie, gdzie w ciągu letniego sezonu ogólny wzbudziła zapał. W jesieni r. 1873 zaangażowana do Lwowa, doznała wielkiej sympatii ze strony naszego miasta, lecz zbyt częste występy i to w partych zbyt forsownych, których jej wówczas już radziliśmy się wystrzeżać, podkopały jej wątłe zdrowie. Po wyjeździe ze Lwowa dała jeszcze dwa koncerty w Krakowie i jeden w Wiedniu; przyjęta sympatycznie w stolicy monarchii austriackiej, odbierała z różnych stron zaproszenia, jak ze Lwowa Zurichu, Warszawy, Monachium — lecz niuleczona choroba piersiowa spowodowała jej zgon przedwcześnie.

Uroczyste otwarcie muzeum przemysłowego we Lwowie.

(A.) Wczoraj, dnia 12. lipca po nabożeństwie w kościele OO. Franciszkanów, zgromadzili się o godzinie 10½ przed południem zaproszeni dygnitarze krajowi i państwowi, reprezentanci miasta, reprezentanci korporacji rzemieślniczych, profesoria najwyższych instytucji szkolnych, prawnicy i urzędnicy krajowi, państwowi i miejscy, w końcu młodzież szkolna i rzemieślnicza, wszyscy w strojach świątecznych — w sali głównej, gustownie w kwiaty i kobierce przystrojonej na strzelnicę miejskiej, gdzie tymczasowo pomieszczone jest muzeum i zajęli miejsca przygotowane. Panie zajęły miejsca na galerii. W pierwszym rzędzie krzesła na sali zajęli miejsca: J. O. ks. Leon Sapieha, marszałek krajowy; J. W. dr. Schenk, prezydent wyższego sądu krajowego, J. W. prez. Jorkasch-Koch, J. W. p. Danek, nadprokurator państwa; J. W. radca dworu A. Eckhardt; ks. Karol Jabłonowski; Włodzimierz hr. Russocki; na sali widzieliśmy: p. Ludwika Skrzyńskiego, dr. Łuzeb. Czerkawskiego i wielu innych obywateli zajmujących wybitne w kraju stanowiska. Obok mównicy zajęli miejsca członkowie komitetu, dzięki którym ta ważna instytucja w stosunkowo dość krótkim czasie weszła w życie. Na zwiska tych obywateli są: pp. Franciszek Bałutowski, Włodzimierz hr. Dzieduszycki, Wierzbicki. Uroczystość zagał p. Franciszek Bałutowski, prezes muzeum, następującymi słowy:

„Zagajając uroczystość otwarcia muzeum przemysłowego, spełniam miły obowiązek powitania szanownych i dostojnych gości, którzy obecnością swoją zaszczytliwi naszą uroczystość. Komitet wywiązuje się ze swego zadania, oddaje tę młodą instytucję gminie, w ręce Prezydenta naszego grodu, i poleca ją opiece wysokiego rządu, wysokiego Wydziału krajowego i całego kraju.“

P. Aleks. Jasiński, prezydent m. Lwowa, w treściwym przemówieniu wyraził głęboką wdzięczność i podziękowanie ko-

mitetowi, który zajął się założeniem muzeum. „Jeżeli kiedy — są słowa szanownego prezydenta — myśl szczytna i szlachetna doznała prędkiego urzeczywistnienia, to stało się to niezawodnie w tym wypadku. Szczęśliwy dar jednego obywatela, grosz składkowy, silne poparcie najwyższej władzy autonomicznej i reprezentacji miasta, zdziślały, że w jednym roku powstała instytucja tak pożyteczna, i może być oddana do użytku publicznego w stanie takim, który zaiste prześcignął nawet śmielsze oczekiwania.“ W dalszym ciągu swego przemówienia podniósł p. Jasiński, że sympatya, jakiej doznaje to muzeum u publiczności, każe spodziewać się, że wkrótce rozwinię się tak, iż będzie mogło rywalizować z najcenniejszymi zagranicznymi zakładami tego rodzaju. Zachęcał też do gorliwego popierania nowej instytucji, „ażebyśmy mogli wykazać żywotność narodu i dowieść, że na każdym godziwym polu możemy rywalizować z zachodnimi krajami Europy“. W końcu swego mowy wspominał p. prezydent o piśmie J. E. pana ministra handlu, wystosowanym do komitetu muzeum, w którym dr. Banhans zapewnia, iż popierać będzie tę instytucję — tudzież o liście J. E. pana ministra Ziemiałkowskiego, treści podobnej a wystosowanym do p. Jasińskiego. Po złożeniu publicznego podziękowania obu panom ministrom i Wydziałowi krajowemu, zakończył pan Jasiński swą mowę staropolskim „Szczęść Boże!“

Ks. Leon Sapieha, w krótkim przemówieniu wyraził nadzieję, że ta instytucja będzie początkiem do rozwinięcia się przemysłu w kraju naszym i podziękował tym, którzy powołali do życia ten zakład.

Po tych przemówieniach zabrał głos nadiwiznierz kolei czerniowiec. p. Wierzbicki i jeden z najczynniejszych członków komitetu zarządzającego muzeum, i w słowach następujących skreślił dzieje tej instytucji:

„Podniesienie przemysłu i rękodzielnictwa krajowego, kształcenie rękodzielników i przemysłowców, jest niezaprzeczenie dziś najważniejszym zadaniem wszystkich obywateli miłujących kraj i dbających o podniesienie dobrobytu. Kryzys finansowa zeszłoroczna przekonała najdowodniej, że tylko rzeczywistą pracą, wykształceniem we wszystkich dziedzinach wiedzy a mianowicie wiedzy technicznej, rozwinięciem przemysłu, rękodzielnictwa i handlu, rapewnie można stały i pewny postęp, zapewnić podniesienie dobrobytu krajowego.“

Kraj nasz tak bogato od przyrody uposażony, mający rzeki spławne, koleje, które tak ułatwiają przewóz materiałów i wyrobów wszelkich, stoi dzisiaj na tak niskim stopniu rozwoju przemysłowego, że mimo wszelkich bogactw przyrody, gdyby w skutek akich nadzwyczajnych wypadków musiał ograniczyć się na własną produkcję, nie byłby w stanie zaspokoić nawet niezbędnych potrzeb mieszkańców. Dla braku fabryk, dla braku odpowiednio rozwiniętego przemysłu, dla braku wykształconych i umiejętnych rękodzielników, produkta surowe wywożą za granicę i z tamąd dostajemy przeroby tychże. W zamkniętych wozach koleji żelaznych przechodzą przeroby naszych produktów; przesuwają się koło nas postęp przewozem wyrobów przemysłu zagranicznego do naszych sąsiadów na Wschód. Myśmy dotychczas stali nieporadni z założeniami rękami, przypatrując się, jak na Zachodzie przemysł i rękodzieła wzniosły się do olbrzymiego rozwoju, zwątpieni we własne siły, oczekując, że i bez naszej pracy, postęp posuwając się na Wschód i do nas kiedyś zawita. A jednak kiedyś było inaczej! Kiedy w wiekach średnich Zachód cały wrażał wojnami i pożogami, Polska była przybytkiem wiedzy — Polska stała na wysokim stopniu rozwoju.

Rozumnymi prawami strzeżone rękodzieła, wspierane przez królów i możnowładców, rozwijały się szczęśliwie, że śmiało można powiedzieć, że w owym czasie nie było przemysłów i rękodzielnictwa, któreby w naszym kraju nie kwitło lub przynajmniej nie wzniosło się na wysoki stopień doskonałości.

W Olkuszu wydobywano srebro, miedź i ołów; góry karpackie i inne okolice dostarczały żelaza; sukno i płótna wyrabiano w całym kraju. W Glińsku, Potyliczu, Zająłcach, wyrabiano fajansy. Tomaszów ordynacki, Sokal, Halicz, Sasso, Wojniów, słynęły z wysmienionych wyrobów glinianych. A nawet i porcelanę wyrabiano u nas, mianowicie w Korcu na Wołyniu, Baranowie na Litwie i Tomaszowie na Mazowszu. Któż z nas nie zna lub nie widział prześlicznych, niegdyś sławnych a dziś niedoścignionych wyrobów pasów ze Słucka, Krakowa, Romytki! Skarbiec na Wawelu i w Częstochowie świadczy chlubnie, na jak wysokim stopniu doskonałości stały u nas wyroby złotnicze. Kościoły na Wawelu i w Krakowie, Królewcu, Malborgu, ołtarz Wita Stwosza w kościele Panny Maryi w Krakowie świad-

czą, że architektura zajmowała wtedy niepoślednie miejsce.

Rozterki i nieład wewnętrzny, zaniedbanie zupełne klasy pracującej a głównie rękodzielniczej, spowodowały najpierw zubożenie, rozstrój ogólny a wreszcie upadek polityczny całego kraju.

Stuletnie próby losów, tylekrotne zawody i bolesne straty nauczyły nas wreszcie, że chcąc budynek postawić zacząć musimy od fundamentów. A fundamentem i podstawą przyszłości każdego narodu jest właśnie jak największy rozwój umysłowy, jak największe rozszerzenie oświaty i wiedzy.

Reprezentanci korporacji przemysłowych i rękodzielniczych we Lwowie, mając tu przytoczone okoliczności na względzie, podjęli myśl założenia muzeum przemysłowego, pierwotnie przez tu obecnego profesora Zacharjewicza jeszcze w r. 1870 poruszoną a przez byłego prezydenta miasta J. Excel. pana ministra Ziemiałkowskiego popartą — i wybrałszy ze swego grona komitet, polecili takowemu wywołać w życie tę tak ważną i dla rozwoju przemysłu i rękodzielnictwa w kraju tak doniosłą instytucję. Wspaniałomyślny datek obywatela, dzisiejszego prezesa muzeum p. Bałutowskiego, pomoc pieniężna udzielona przez W. Wydział krajowy — wreszcie zarządzone składki u korporacji rękodzielniczych, instytucji i osób prywatnych, umożliwiły w krótkim czasie zebranie takiego funduszu, że komitet był w możności wysłać do Wiednia kilku swych członków, celem zakupu na wystawie powszechnej potrzebnych do muzeum przedmiotów. Wysłani członkowie znaleźli w Wiedniu u członków galicyjskiej komisji wystawowej, a mianowicie u W. pana hr. Włodz. Dzieduszyckiego, dr. Henryka Gintla i radcy ministerium p. Zaleskiego jak najszczęśliwą pomoc, jak najgorętsze poparcie.

Pomocy tych właśnie panów przeważnie przypisać należy, że stosunkowo ze szczupłymi funduszami i w krótkim czasie, jakie członkom komitetu stały do dyspozycji, nabyto do muzeum potrzebne przedmioty. Podnieść tu szczególnie wypada życzliwość i niezmordowaną czynność pana dr. H. Gintla, który jakkolwiek obcokrajowiec, teraz jak zawsze, dał niezaprzeczne dowody swej szczerzej życzliwości dla kraju naszego, nie tylko bowiem był pomocnym jako członek komisji wystawowej, lecz nadto wpływem i znajomościami swymi przyczynił się do tego, że tytu przemysłowców i rękodzielników w Wiedniu, obdarzyło muzeum nasze rzadkimi i wzorowymi okazami. Komitet wywiązując się z podjętego zadania, chcąc zapewnić przyszłość tej tak ważnej i dla rozwoju przemysłu i rękodzielnictwa doniosłej instytucji, oddał ją na własność miasta i pod opiekę reprezentacji tegoż. Prześw. Rada miejska, przyjmując muzeum na własność, przeznaczyła odpowiedni fundusz na cele utrzymania tegoż. Dziś więc komitet jest w możności otworzyć muzeum dla użytku publicznego.“

Dalszy ciąg mowy p. Wierzbickiego, w którym zachęcał ogół do wspierania tej instytucji a reprezentantów rękodzielnictwa i przemysłu do wpływania na młodszą generację, ażeby z zapałem oddawała się nauce i pracy — opuszczamy dla braku miejsca.

P. Wierzbicki odczytał w końcu pismo J. E. ministra Banhansa w którym ubolewa, iż oświadczenie nie mógł być obecny przy uroczystym otwarciu muzeum; list J. E. ministra Ziemiałkowskiego do p. Jasińskiego pisany, w którym życzy powodzenia nowej instytucji i przyrzeka poparcie; wreszcie pisma gratulacyjne: dr. Eitelbergera, dyrektora muzeum sztuk i przemysłu w Wiedniu; dr. Józefa Majera, prezesa akademii nauk z Krakowa; prezydenta izby handlowej i przemysłowej w Krakowie; telegram zarządu muzeum technicznego w Krakowie i innych.

Uroczystość zakończył p. Walichiewicz, rymarż, następującem przemówieniem: „Wielce szanowne zgromadzenie pozwoli, że w imieniu samodzielnich rękodzielników przemówię słów kilka. Dzisiejsza uroczystość stanowić powinna epokę w rozwoju naszego przemysłu i rękodzieł, bo spodziewać się należy, że instytucja ta wpłynie na wydoskonalenie wszystkich naszych wyrobów. Mam nadzieję, że obywatelstwo ziemskie oceni trudy nasze i starania przez wszechstronne wspieranie wyrobów krajowych. W imieniu mych towarzyszy składam serdeczne dzięki szanownemu komitetowi, za wprowadzenie w życie tej tak ważnej instytucji, która będzie nam i pokoleiom naszym wskazówką, abyśmy nigdy nie ustawiali w pracy i rozwoju sił intelektualnych; w szczególności zaś dziękuję p. Bałutowskiemu i p. hr. Włodz. Dzieduszyckiemu za tak hojne wyposażenie tego muzeum, przez co rozbudzili chęć do dokonania dzieła tego; niemniej czuję się obowiązany podziękować p. Wierzbickiemu, za szczerą chęć i niezmordowaną pracę z zaparciem się własnej osoby, bez której to

pomocy nie byłoby to dzieło tak rychło przyszło do skutku. Kończę serdecznem: „Bóg zapłać.“

OSTATNIA POCZTA.

W parlamencie angielskim oświadczył 10. b. m. podsekretarz stanu dla spraw zagranicznych, że handel niewolnicami na wschodnim wybrzeżu Afryki już był ustał zupełnie, lecz w ostatnich czasach pojawił się znowu. Także w Abessynii i Egipcie istnieje ten handel. Wicekról egipski usunął z tego powodu jednego baszę i zarządził wszystko, co potrzeba do przytłumienia tego handlu.

Depesze z Trapezuntu donoszą, że tamtejszy generalny gubernator zabrał przemocą gmach biskupi i wydalili zeń 90-letniego i chorego biskupa hassunickiego. W podobny sposób opanował on szkołę, w której nauki udzielały zakonnice.

Oba te budynki wydane zostały kupelianom, pomimo, że wybudowane one zostały przez ostatniego biskupa.

New-York Herald donosi z Amoy (u brzegów chińskich), że operacje japońskie przeciw wyspie Formosa ukończone; Chiny zapłacą kosztą i przyjmą rękojmnię za bezpieczeństwo cudzoziemców.

W Zgromadzeniu narodowym obradowano 10. b. m. nad wnioskiem Wołowskiego w sprawie zniesienia opłacanej corocznie bankowi kwoty amortyzacyjnej na 150 mil. fr. Minister finansów Magne sprzeciwiał się energicznie temu wnioskowi, ponieważ tenże przesądzałby kredytowi banku i państwa i wywołałby zwłokę w uchyleniu kursu przymusowego biletów bankowych. Minister przypominał, jak energicznie obstawał Thiers za spłatą coroczną 200 mil. fr. Należy spłacić długi, a równowagę w budżecie przywrócić przez podwyższenie niektórych, już istniejących podatków. Minister oświadcza, że zgadza się na podatek od soli a w końcu powołuje się na przykład Stanów Zjednoczonych, które za pomocą podwyższenia podatków podniosły swoje finanse. Wołowski bronił swego wniosku. Naza-jutrz Magne ponownie zabrał głos, dla odparcia wywodów Wołowskiego. Bocher przemawiał za wnioskiem i wykazywał, że redukcja kwoty amortyzacyjnej o 50 mil. fr. nie osłabi kredytu banku. Joubert wniósł 100% podwyższenie podatku od soli. Dalsze rozprawy dziś toczy się mają. Lewica zapowiedziała interpelację z powodu artykułu *Figura*, zawierającego obrazę Zgromadzenia. Minister sprawiedliwości oznajmił, że *Figura* na dni 14 został zawieszony. Lewica mimo to obstaje przy interpelacji, którą Izba odracza na jeden miesiąc.

Telegramy Gazety Lwowskiej.

Paryż, 13. Lipca. *Univers* pisze, że skrajna prawica nie jest nieprzyjazną Mac Mahonowi, który poświęcił się sprawie porządku; zaprzecza dalej, jakoby prawica skrajna nie chciała septenatu, nie chce ona tylko, aby septenał oznaczał tyle co potępienie monarchii. — Dzienniki tutejsze donoszą: Karliści w liczbie 3000 rozpoczęli ostrzeliwanie Puycedry z siedmiu dział. W Biskai wylądował angielski okręt z 25 działami Kruppa, przeznaczonymi dla Karlistów. Dorregaray ogłasza w dziennikach memorandum, wyliczając okrucieństwa popełnione przez wojska republikańskie. Dorregaray oświadcza, że dotąd kazał rozstrzelać tylko co dziesiątego jeńca, odtąd zaś rozstrzeliwać będzie każdego, dopóki wojska rządowe nie będą prowadziły wojny z większą ludzkością.

Karłowice, 13. lipca. Serbski kongres kościelny został wczoraj uroczystie otwartym. Komisarz królewski miał mowę zagajającą w węgierskim i serbskim języku, wręczył reskrypt królewski, wskazał wybór patriarchy jako pierwsze zadanie kongresu, poczem nastąpić winno wypracowanie statutu organizacyjnego; wzywał do umiarkowania i spokoju, a skończył mowę okrzykiem na cześć króla. Administrator patriarchy wyraził komisarzowi zaufanie zgromadzenia i objął przewodnictwo narad

Madryt, 12. lipca. Minister spraw wewnętrznych zaprzecza przez reprezentantów zagranicznych oskarżeniem Dorregaraya. Moriones znajduje się w Taffela, Zavalá stoi w Logronno.

Odpowiedz. redaktor: Władysław Łoziński.

Października 1874 każdą razą o godzinie 10. przedpołudniem w kancelaryi tutejszo sądowej z tem nadmienieniem, że sprzedaż przy wszystkich trzech terminach, tylko za cenę szacunkową, lub wyżej takowej nastąpi.

Cena wywołania wynosi 3.855 zł. 40 kr. w. a.

Wadyum zaś 386 zł. w. a.

Kupiciel obowiązany jest w dniach 30 po poręczeniu rezolucyi akt licytacji potwierdzającej, całą cenę kupna i sprzedaży, w którą złożone wadyum wrachowanem będzie, do depozytu sądowego złożyć.

Bliższe warunki licytacji przejrzane być mogą w registraturze tutejszo-sądowej, a w dzień licytacji u komisarza sądowego. Radłów dnia 20. Grudnia 1873.

(2359 1—3) **E d y k t.**

L. 2.782. Michał Waryszkow, gospodarz z Bratkowic, został na mocy uchwały c. k. Sądu obwodowego w Stanisławowie z d. 23. Maja 1874 L. 5.799 za marnotrawcę uznany i temuż kurator w osobie Nikoły Dozdamuka nadany.

C. k. Sąd powiatowy.

Tyśmin dnia 20. Czerwca 1874.

(2010 3—3) **E d y k t.**

L. 6956. C. k. Sąd powiatowy w Białej ogłasza po upływie terminu edyktem z dnia 30. Października 1872 do l. 7352 wyznaczonego w myśl §. 14. i 20. ustawy z d. 25. Lipca 1871 r. do l. 96. Dz. p. p. na mocy uchwały c. k. Sądu krajowego wyższego w Krakowie z dnia 28. Sierpnia 1873 do l. 12.461 w imieniu tegoż Sądu krajowego wyższego drugim edyktem, że Jana Chrobaka, właściciela realności pod l. subrep. 10 a n. dom. 62 we wsi Straconka położonej w nowo utworzonym ciele tabularnym dla tejże realności w edykcji powyższym powołanym bliżej opisanej w Sądzie powiatowym w Białej jako właściciel zainstalowany został, i że się więc wzywa wszystkich, którzyby przez to otworzenie nowego ciała tabularnego dla rzeczonej realności lub przez zainstalowanie Jana Chrobaka za właściciela tejże realności w swoich prawach ukrzywdzeni się uważali, te swoje pretensje przy dołączeniu dotyczących dokumentów zgłosili w c. k. Sądzie powiatowym w Białej aż do dnia 10. Września 1874 r., gdyż inaczej ta intabulacja skutki tabularnej intabulacji by osiągnęła, i że się równocześnie ogłasza, że przywrócenie lub przedłużenie tego terminu edyktalnego miejsca nie ma.

Biała dnia 10. Września 1873.

(2372 2—3) **Konkurs.**

L. 4739. Na posadę asystenta rachunkowego przy oddziale rachunkowym wyższego Sądu krajowego we Lwowie w XI. klasie rangi z terminem czterotygodniowym od dnia trzeciego ogłoszenia tegoż konkursu liczyć się mającym.

Podania wniesione będą w drodze przepisanej do Prezydium wyższego Sądu krajowego we Lwowie.

Lwów dnia 7. Lipca 1874.

(2347 2—3) **E d y k t.**

L. 240. I. n. Izba notaryalna Lwowska ogłasza, że c. k. notariusz Tadeusz Zagajewski we Lwowie dnia 9. Czerwca 1874. zmarł i wzywa wszystkich, którzyby według l. ustępu §. 25. ustawy notarialnej rościli sobie prawo do zaspokojenia z kaucyi tego notaryusza pretensyi z urzędowania tegoż notaryusza na posadzie we Lwowie wynikłych, te swoje roszczenia najdalej do sześciu miesięcy do Izby notarialnej we Lwowie zgłosili, inaczej po upływie tego terminu bez względu na ich roszczenia zezwolenie na zwrocenie kaucyi 6000 zł. w. a. listami zastawnymi c. k. uprzyw. galicyjskiego akcyjnego Banku hipotecznego przez Pana Dra Wilhelma Ornsteima zastępcami za s. p. Tadeusza Zagajewskiego do depozytu c. k. Sądu krajowego Lwowskiego do L. 49.912 1872 pod art. Journ. 2334 złożonej udzielone zostanie.

Lwów dnia 28. Czerwca 1874.

(2346 2—3) **Konkurs.**

L. 240. Celem obsadzenia opróżnionej po s. p. Tadeuszu Zagajewskim posady c. k. notaryusza we Lwowie ogłasza się konkurs.

Kompetenci mają swe podania najdalej do 15. Sierpnia 1874 do Izby notarialnej wnieść.

Lwów dnia 28. Czerwca 1874.

(2349 3—3) **Ogłoszenie konkursu.**

Nr. 1.384. Na posadę prokuratora przy c. k. sądzie powiatowym w Sokołowie z roczną remuneracją 300 zł.

Podania wniesione być mają do c. k. Prokuratorji Państwa w Rzeszowie do 8go Sierpnia 1874 a to od osób w służbie publicznej niezostających przez c. k. Starostwo w którego okręgu stale zamieszkują.

C. k. Naprokuratorya Państwa.

Kraków dnia 6. Lipca 1874.

(2352 3—3) **E d y k t.**

L. 6680. C. k. Sąd obwodowy jako wekslowy w Stanisławowie zawiadamia niniejszym, że celem zaspokojenia wywalczonych

przez Dr. Leona Bersona przeciw Herszowi Leibe Aberbauchowi sumy wekslowej 115 zł. z pn. publicznej licytacji na rzecz dłużnika na realności Nr. 129 3/4 w Stanisławowie położonej, zainstalowanych sum 800 zł. m. k. 700 zł. m. k. 360 zł. m. k. i 200 zł. m. k. na dniu 30. Lipca, 13 i 27 Sierpnia 1874 każdą razą o 10. godzinie z rana w tutejszym sądzie pod następującymi warunkami przedsięwziętą zostanie:

I. Każda suma sprzedaje się osobno.

II. Cenę wywołania stanowi nominalna wartość każdej sprzedanej mającej sumy.

III. Na pierwszych dwóch terminach każda suma tylko wyżej lub za cenę wywołania na trzecim także poniżej takowej, jednak tylko za cenę wywołania na trzecim także poniżej takowej, jednak tylko za taką cenę najwięcej gotówką ofiarującemu sprzedaną być może, którą wszystkie na sumach powyższych ciężące wierzytelności pokrytemi by być mogły.

IV. Każdy chęć kupienia mający obowiązany jest 100% każdej sumy kupić się mającej gotówką lub w papierach wartościowych publicznych w których wedle ustaw majątek pupilarny umieszczonym być może jako wadium do rąk komisji licytacyjnej złożyć.

V. Kupiciel obowiązany jest całkowitą cenę kupna w przeciągu 14 dni po otrzymaniu wiadomości o przyjęciu aktu licytacji do wiadomości Sądu, pod rygorem relicytacji na koszt tegoż rozpisania się mającej do depozytu sądowego złożyć.

VI. Należyłość przenosną ponosi kupiciel z własnych funduszów.

VII. Kupicielowi wydanym będzie bezzwłocznie po prawomocności aktu licytacji i złożeniu całkowitej ceny kupna, dekret własności nabytej sumy, na podstawie którego tenże za właściciela takowej zainstalowanym a widoczne na niej ciężary oraz zmasane zostaną.

VIII. W razie gdyby na żadnym z powyższych trzech terminów, takiej ceny którąby wszystkie ciężary sum powyższych pokrywała nieofiarowano, ustanawia się ten wypadek na §§. 148 i 152 sp. sąd. i rozporządzenia z 11. Września 1824 L. 46612 celem ułożenia warunków przystępniejszych termin na dzień 10. Września 1874 o 9. godzinie z rana na którym wszyscy wierzyteli hipoteczni jawić się mają, inaczej bowiem niejawiący się, jako do wniosku większości przystępujący, uważani będą.

IX. Chęć kupienia mającym pozostawia się wolność przejrzania stanu biernego sprzedać się mających sum w tutejszym urzędzie ksiąg gruntowych Reszta warunków licytacyjnych mogą być w tutejszej registraturze przejrzane.

O tem zawiadamia się strony i wierzyteli hipotecznych do rąk własnych zaś tych wierzyteli, którymby uchwała niniejsza doręczona być nie mogła, lub którzyby w międzyczasie do tabuli weszli przez edykta tudzież do rąk ustanowionego w tym celu w osobie adwokata Dr. Szydłowskiego kuratora.

Z c. k. Sądu obwodowego Stanisławów dnia 24. Czerwca 1874.

Doniesienia prywatne.

Sprostowanie.

W umieszczonym w Numerach 150, 151 i 152 Gazety Lwowskiej obwieszczeniu „Dyrekcji galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego“ z dnia 3. Czerwca 1874 l. 2348 (l. insercyjna 2251) w sprawie wypowiedzenia kapitału 18.910 zł. 88 ct. w. a. na hypotekę dóbr Chotyniec wypożyczonego, wydrukowano mylnie „dóbr Chotyniec“ zamiast „Chotyniec“, co się niniejszem prostuje. (2333 1—3)

Lwów dnia 11. Lipca 1874.

(2363 2—3) **Konkurs.**

L. 2221. W celu prowizorycznego obsadzenia opróżnionej posady kontrolora przy tutejszej kasie miejskiej, z roczną płacą 450 zł., tudzież z rocznym wynagrodzeniem 50 zł. w. a., za prowadzenie kasy szpitala powszechnego i z obowiązkiem złożenia kaucyi służbowej równającej się płacy, — rozpisuje się konkurs z terminem 30 dni.

Podania opatrzone w dowody służbowe i uzdolnienia na tę to posadę, mają być wnoszone do tutejszego Magistratu.

Nowy Sącz, dnia 4. Lipca 1874.

Filia c. k. uprz. Austriackiego

Zakładu Kredytowego dla Handlu i Przemysłu
we Lwowie

wydaje 5% Asygnaty kasowe

z 14^{ty} dniowym terminem wypowiedzenia

i podaje niniejszem do publicznej wiadomości, że wszystkie w obieg znajdujące się asygnaty kasowe 5 1/2 procentowe a względnie 6 procentowe, od 15. Sierpnia r. b. zaczawszy po 5 od sta za 14ty dniowym wypowiedzeniem oprocentowane będą.

Lwów, dnia 11. Lipca 1874.

(2382 1—3)

Telegram

(2348 3—3)

otrzymany dnia 8. Lipca r. b. z Ułaskowic.

Żniwiarka „Champion“ fabryki Warder Mitchell kombinowana, pracowała w naszej obecności na polach Ułaskowieckich, w wysokim życie, przyczem odpowiedziała jak najpraktyczniej wszelkim warunkom wymaganym; przyznajemy jej tedy bezwzględne pierwszeństwo.

Jakób Romaszkan. Włodzimierz Siemięginowski.
Stanisław Matkowski. Alfred Cielecki.
Włodzimierz Świątostawski. Antoni Agopsowicz.

C. k. uprzywilejowany galicyjski

AKCYJNY BANK HIPOTECZNY we Lwowie

wydaje

6% LISTY HIPOTECZNE

które są jak najwłaściwsze do lokowania kapitałów.

Listy hipoteczne mogą według prawa z dnia 2go lipca 1868 D. P. XXXVIII nr. 93. być użyte na lokowanie kapitałów funduszowych, na lokowanie kapitałów zakładów publicznych, pod nadzorem rządu stojących, na lokowanie kapitałów pupilarnych, fideikomisowych i depozytowych, tudzież w skutek najwyższego postanowienia z dnia 17go grudnia 1870 na zabezpieczenie kaucyi małżeńskich wojskowych, a po kursie giełdowym na kaucye służbowe i wadya.

Ogólna suma w obiegu będących listów hipotecznych nie może w żadnym razie przenosić sumy równoczesnych wierzytelności hipotecznych i nie może być wyższą nad dwudziestokrotną sumę kapitału akcyjnego rzeczywiście wpłaconego.

Kupony płatne dnia 1go marca i go września każdego roku, jakoteż listy hipoteczne wylosowane dnia 28go lutego każdego roku, z których jedne i drugie nieulegają żadnemu opodatkowaniu wypłacają bez wszelkiego stracenia:

we LWOWIE, główna kasa Banku hipotecznego i Filie tegoż w KRAKOWIE, CZERNIOWCACH i TARNOPOLU;

w WIEDNIU, kantor wymiany bankowy niższo-austriackiego Towarzystwa eskontowego i Union-Bank;

w PRADZE Filia c. k. uprzyw. austr. Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu i Filia Union;

w LINCIE Bank dla Górnej Austrii i Salzburga.

w BERNIE c. k. uprzyw. morawski Bank dla przemysłu i handlu;

w BERLINIE pp. Meyer et Comp.

w WARSZAWIE p. Leon Epstein.

(1896 9—?)

Ces. król. uprz. galicyjski akcyjny

BANK HIPOTECZNY

wydaje we Lwowie i przez Filie w Krakowie, Czerniowcach i Tarnopolu od dnia 15. Czerwca 1874

ASYGNACYE KASOWE

5 procentowe płatne w 14 dni po wypowiedzeniu

5 1/2 „ „ „ 45 „ „ „

6 „ „ „ 90 „ „ „

Wszystkie asygnaty kasowe przed 15. Czerwca 1874 w obieg puszczone, będą oprocentowane niezmiennie w myśl ogłoszenia z dnia 14. Lutego 1874.

Lwów, dnia 15. Czerwca 1874.

(2255 2)

Dyrekcya.